

Nu poți să nu-l îndrăgești pe José de Sousa Saramago după ce citești câteva cărți scrise de el! Scrie fără a ține seamă de regulile de punctuație. Nu folosește dialogul, în loc de punct frazele lui se termină cu virgulă. Îmi lasă impresia că a fost un om care a vrut să ne spună cât mai mult și n-a mai avut timp de „amănunte” ca cele despre care aminteam că lipsesc din cărțile sale. În schimb, mesajele pe care le transmite cititorilor săi sunt profunde, adevărate și lasă „urme” adânci...

„Eseu despre orbire” se potrivește de minune considerațiilor de mai sus. Închidem ochii și „vedem” întunericul. Închidem ochii o secundă și ne putem gândi cum e viața pentru cei care nu văd nici măcar ...o secundă în toată viața lor. Saramago ne invită să ne imaginăm cum ar fi o astfel de lume. O lume în care totul ar fi nu în negru, ci în alb. Complet alb...

„Aici, sunt aici, spune ea plângând și înaintând șovăielnic pe intervalul dintre paturi, cu ochii măriți, cu mâinile luptând împotriva unei mări de lapte care îi inunda.”

La început orbește un șofer în mașina sa, așteptând să se schimbe culoarea semaforului. Cineva îl ajută să ajungă acasă.

„Știa că e
acasă, recunoștea mirosul și atmosfera, liniștea, distingea mobilele și obiectele după atingere, trecându-și degetele pe deasupra, ușor, dar simțea de asemenea că toate încep să se dilueze într-o dimensiune stranie, fără direcții sau puncte de referință[...].”

Soția e cea care-l încurajează.

„Medicul o să te facă bine, vei vedea. Voi vedea.”

O încurajare pentru el, o autoîncurajare și pentru ea. Când cineva de lângă noi e într-un impas legat de sănătate, îl încurajăm să se facă bine. Dar, să recunoaștem, dorim ca eul nostru să ne spună cuvinte de îmbărbătare pentru noi înșine. Saramago are nevoie doar de câteva cuvinte ca să ne spună asta!

Scriitorul portughez e, în unele momente, adept al lucrurilor concrete, cronologic redată, la secundă chiar. Etapele orbirii unei prostituate sunt prezentate astfel:

„...ea □ bătu discret la ușă, zece minute mai târziu era goală, după cincisprezece gemeni, după optsprezece murmura cuvinte de amor pe care nu mai trebuia să-l simuleze, după douăzeci

Începuse să-și piardă capul, la douăzeci și unu simți că trupul i se topește de plăcere, la douăzeci și două țipă. Și acum văd totul alb.”

În scurt timp toți din oraș, toți din țară (nenumită de Saramago) orbesc. Panica își face loc printre locuitori. Dar și resemnarea:

„Mi se pare prematur deocamdată, gândește-te la panica publică pe care o asemenea știre ar provoca-o, pe toți dracii, orbirea nu se ia.”

„Nici moartea nu se ia, dar murim cu toții.”

După orbirea colectivă, relațiile dintre oameni se schimbă fundamental...Nu mai rămâne nici urmă de omenie. Nu mai e loc de politețe. Totul în jur e înconjurat de mizerie și de mirosuri pestilențiale.

„ajunse la concluzia că lumina și albul, acolo, miroseau urât.”

Între timp, Saramago ne face să empatizăm puternic cu personajele sale...

„Întinși în pat, orbii așteptau să-și facă milă somnul de tristețea lor.”

A orbi orbire. Verbul se poate conjuga și așa. În „Eseu despre orbire” întrebarea care se pune are mai multe sensuri:

„ De câți orbi este nevoie ca să faci o orbire?”

Răspunsul poate fi găsit în romanul lui Saramago. Sau în noi înșine...După ce-am citit cartea, nu pot să fac altceva decât să-l citez încă o dată pe autor:

„Cred că n-am orbit, cred că suntem orbi. Orbi care văd. Orbi care, văzând, nu văd.”

CARTE: José Saramago - Eseu despre orbire (recenzie de Horia Picu)

Scris de Horia Picu

Duminică, 23 Februarie 2014 10:26 - Ultima actualizare Duminică, 28 Decembrie 2014 11:17

Pentru că e momentul să începem să vedem și ce nu se vede!...